

PROTOCOL RHWNG
(1) GWEINIDOGION CYMRU A
(2) COMISIWN Y GYFRAITH

PROTOCOL BETWEEN
(1) THE WELSH MINISTERS AND
(2) THE LAW COMMISSION

**Presented to the National Assembly for Wales on 10 July 2015 pursuant to
section 3D of the Law Commissions Act 1965**

GEN-LD10290

CYNNWYS

CYFLWYNIAD	Tudalen 4
CWMPAS	Tudalen 6
PWYNTIAU CYSWLLT FFURFIOL	Tudalen 6
CYN DERBYN PROSIECT	Tudalen 6
DECHRAU PROSIECT	Tudalen 10
YN YSTOD Y CYFNOD Y MAE PROSIECT AR WAITH	Tudalen 10
AR ÔL Y PROSIECT	Tudalen 12
SWYDDOGAETH LLYWODRAETH CYMRU MEWN PROSIECTAU ERAILL I DDIWYGIO'R GYFRAITH	Tudalen 14

CONTENTS

INTRODUCTION	Page 4
SCOPE	Page 6
FORMAL CONTACT POINTS	Page 6
BEFORE TAKING ON A PROJECT	Page 6
OUTSET OF A PROJECT	Page 10
DURING THE CURRENCY OF A PROJECT	Page 10
AFTER THE PROJECT	Page 12
THE ROLE OF THE WELSH GOVERNMENT IN OTHER LAW REFORM PROJECTS	Page 14

CYFLWYNIAD

Mae'n bleser gennym gyflwyno'r protocol hwn, y cytunwyd arno rhwng Gweinidogion Cymru a Chomisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr ac a osodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, ar sut y dylem ni weithio gyda'n gilydd ar brosiectau i ddiwygio'r gyfraith.

Diwygiodd Deddf Cymru 2014 Ddeddf Comisiynau'r Gyfraith 1965 er mwyn ystyried datganoli yng Nghymru. Mewnosododd adran newydd 3D sy'n rhoi'r sail statudol dros wneud y protocol hwn. Mewnosododd adran newydd 3C hefyd sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi adroddiad blynyddol ar weithrediad cynigion Comisiwn y Gyfraith sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru a mewnosododd paragraff (ea) yn adran 3(1) i alluogi Comisiwn y Gyfraith i dderbyn prosiectau diwygio'r gyfraith a atgyfeirir iddo gan Weinidogion Cymru.

Yn unol ag adran 3D(4) o Ddeddf Comisiwn y Gyfraith 1965, mae'r protocol hwn wedi ei gymeradwyo gan yr Arglwydd Ganghellor.

INTRODUCTION

We are pleased to present this protocol, agreed between the Welsh Ministers and the Law Commission for England and Wales and laid before the National Assembly for Wales, on how we should work together on law reform projects.

The Wales Act 2014 amended the Law Commissions Act 1965 to take account of Welsh devolution. It inserted a new section 3D which provides the statutory basis for making this protocol. It also inserted a new section 3C which requires the Welsh Ministers to report annually on the implementation of Law Commission proposals relating to devolved Welsh matters and it inserted paragraph (ea) in section 3(1) to enable the Law Commission to accept law reform projects referred to it by the Welsh Ministers.

In accordance with section 3D(4) of the Law Commissions Act 1965 this protocol has been approved by the Lord Chancellor.

CWMPAS

1. Comisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr (“y Comisiwn”) yw'r corff statudol annibynnol a grëwyd gan Ddeddf Comisiwn y Gyfraith 1965. Ei swyddogaeth yw parhau i adolygu cyfraith Cymru a Lloegr gyda'r nod o'i datblygu a'i diwygio'n systematig.
2. Caiff y Comisiwn ymgymryd â phrosiect i ddiwygio'r gyfraith sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru (fel y diffinnir gan adran 3D(8) o Ddeddf Cymru 2014) naill ai drwy ei gynnwys mewn rhaglen ddiwygio'r gyfraith a fabwysiedir yn unol â darpariaethau perthnasol adran 3(1)(b) a (c) o Ddeddf Comisiwn y Gyfraith 1965 neu drwy dderbyn y prosiect wedi ei atgyfeirio gan Weinidogion Cymru o dan adran 3(1)(ea) o'r Ddeddf honno.
3. Mae'r protocol hwn yn egluro ymagwedd Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn at y gwaith a wneir gan y Comisiwn ar ddiwygio'r gyfraith mewn cysylltiad â materion datganoledig Cymru. Mae'n cynnwys gwahanol gyfnodau prosiect (cyn i'r Comisiwn dderbyn y prosiect; ar ddechrau'r prosiect; yn ystod y cyfnod y mae'r prosiect ar waith; ac ar ôl y prosiect). Mae'n berthnasol i'r brosiectau a eglurir yn rhaglenni rheolaidd y Comisiwn i ddiwygio'r gyfraith, ac i brosiectau sy'n codi o atgyfeiriadau unigol a wneir i'r Comisiwn.
4. Dim ond i brosiectau y mae'r Comisiwn yn eu derbyn ar ôl y dyddiad y cytunwyd ar y protocol y mae'r protocol yn gymwys, ond mae Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn wedi cytuno i fod yn ystyriol ohono, cyn belled ag y bo'n ymarferol, mewn perthynas â phrosiectau sydd ar waith ar y dyddiad hwnnw.

PWYNTIAU CYSWLLT FFURFIOL

5. Y pwyntiau cyswllt ffurfiol at ddibenion y cytundeb hwn yw:
 - (1) ar ran Comisiwn y Gyfraith, Y Prif Weithredwr; ac
 - (2) ar ran Llywodraeth Cymru, Y Cyfarwyddwr Materion Cyfansoddiadol.

CYN DERBYN PROSIECT

6. Pan fo Gweinidogion Cymru yn gofyn i'r Comisiwn dderbyn prosiect newydd, naill ai mewn rhaglen reolaidd o ddiwygio'r gyfraith neu fel atgyfeiriad, mae'n rhaid iddynt:
 - (1) egluro pam mae'r gyfraith yn y maes hwnnw yn anfoddhaol a'r buddion posibl a fyddai'n deillio o'r diwygio;

SCOPE

1. The Law Commission of England and Wales (“the Commission”) is the statutory independent body created by the Law Commissions Act 1965. Its role is to keep under review the law of England and Wales with a view to its systematic development and reform.
2. The Commission may undertake a law reform project relating to Welsh devolved matters (as defined by section 3D(8) of the Wales Act 2014) either by including it in a programme of law reform adopted in accordance with the relevant provisions of section 3(1)(b) and (c) of the Law Commissions Act 1965 or by accepting the project on a reference from the Welsh Ministers under section 3(1)(ea) of that Act.
3. This protocol sets out the Welsh Ministers’ and the Commission’s approach to the Commission’s law reform work relating to Welsh devolved matters. It covers the various stages of a project (before the Commission takes the project on; at the outset of the project; during the currency of the project; and after the project). It applies to projects set out in the Commission’s regular programmes of law reform, and to projects which arise out of individual referrals made to the Commission.
4. The protocol applies only to projects which the Commission takes on after the date on which the protocol has been agreed, although the Welsh Ministers and the Commission have agreed to take it into account, so far as practicable, in relation to projects which are ongoing as at that date.

FORMAL CONTACT POINTS

5. The formal contact points for the purposes of this agreement are:
 - (1) for the Law Commission, the Chief Executive; and
 - (2) for the Welsh Government, the Director of Constitutional Affairs.

BEFORE TAKING ON A PROJECT

6. Where the Welsh Ministers ask the Commission to take on a new project, either in a regular programme of law reform or as a referral, they must:
 - (1) explain why the law in that area is unsatisfactory and the potential benefits that would flow from reform;

- (2) ymrwymo i ddarparu digon o aelodau staff Llywodraeth Cymru i gysylltu â'r Comisiwn yn ystod y cyfnod y mae'r prosiect ar waith (arweinydd polisi, cyfreithiwr ac economegydd fel arfer);
 - (3) rhoi ymrwymiad ei bod yn fwriad o ddifrif gan Weinidogion Cymru i symud ymlaen â diwygio'r gyfraith yn y maes hwn (os yw hyn yn berthnasol yn achos y prosiect penodol);
 - (4) darparu barn ar yr hyn y maent yn ei ystyried yw'r ffurf fwyaf priodol ar allbwn ar gyfer y prosiect (er enghraifft, argymhellion polisi, bil drafft, canllawiau drafft), y dull gweithredu tebygol ac unrhyw risgiau cysylltiedig â'r dull gweithredu hwnnw a allai arwain at beidio â gweithredu neu oedi sylweddol cyn gweithredu (er enghraifft, anawsterau o ran cael amser deddfwriaethol os mai deddfwriaeth yw'r dull gweithredu), i'r graddau y mae hynny'n bosibl ar y cam hwn; a
 - (5) darparu cyllid i dalu costau'r prosiect, yn unol ag adran 5(4) o Ddeddf Comisiwn y Gyfraith 1965.
7. Wrth benderfynu a ddylid argymhell prosiect sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru i'r Arglwydd Ganghellor i'w cynnwys mewn unrhyw raglen i ddiwygio'r gyfraith ac wrth benderfynu pa un a ddylid derbyn prosiect ad hoc a atgyfeirir atynt, bydd y Comisiwn yn ystyried:
- (1) i ba raddau y mae'r gyfraith yn y maes hwnnw yn anfoddhaol, a'r buddion posibl a fyddai'n deillio o'r diwygio (gan gynnwys barn Gweinidogion Cymru ar y materion hyn (o dan baragraff 6 uchod);
 - (2) pa un ai'r Comisiwn yw'r corff mwyaf addas i gynnal adolygiad yn y maes cyfreithiol hwnnw o ystyried ei natur annibynnol ac anwleidyddol;
 - (3) pa un a oes gan y Comisiynwyr a'r aelodau staff y profiad perthnasol neu'r modd o gael gafael ar y profiad perthnasol, neu a fyddai modd iddynt gomisiynu gwasanaethau gan rai sydd â phrofiad perthnasol;
 - (4) yr wybodaeth a ddarperir gan Weinidogion Cymru (o dan baragraff 6 uchod), gan gynnwys pa un a oes digon o gyllid ar gael;
 - (5) y flaenoriaeth y dylid ei rhoi i'r prosiect o'i gymharu â phrosiectau eraill parhaus neu bosibl, gan gynnwys y ddau brosiect sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru a phrosiectau eraill;

- (2) commit to providing sufficient Welsh Government staff to liaise with the Commission during the currency of the project (normally, a policy lead, a lawyer and an economist);
 - (3) give an undertaking that there is a serious intention by the Welsh Ministers to take forward law reform in this area (if applicable in the case of the particular project);
 - (4) provide views on what they consider to be the most appropriate form of output for the project (for example, policy recommendations, a draft bill, draft guidance), the likely method of implementation and any risks associated with that method of implementation which might lead to non-implementation or significantly delayed implementation (for example, difficulties in obtaining legislative time if the method of implementation is legislation), insofar as is possible at this stage; and
 - (5) provide funding to meet the expenses of the project, in accordance with section 5(4) of the Law Commissions Act 1965.
7. In deciding whether to recommend a project concerning Welsh devolved matters to the Lord Chancellor for inclusion in any programme of law reform and in deciding whether or not to accept a referral of an ad hoc project, the Commission will take into account:
- (1) the extent to which the law in that area is unsatisfactory, and the potential benefits that would flow from reform (including the Welsh Ministers' views on these matters (under paragraph 6 above));
 - (2) whether the Commission is the most suitable body to conduct a review in that area of the law in view of its independent and non-political nature;
 - (3) whether the Commissioners and staff have or have access to the relevant experience, or could commission services from those with relevant experience;
 - (4) the information provided by the Welsh Ministers (under paragraph 6 above), including whether sufficient funding is available;
 - (5) the priority that should attach to the project when compared with other ongoing or potential projects, including both projects concerning Welsh devolved matters and other projects;

- (6) pa un a oes dimensiwn Albanaidd neu Ogledd Wyddelig i'r prosiect a fyddai angen cyfraniad gan Gomisiwn y Gyfraith ar gyfer yr Alban a/neu Ogledd Iwerddon.

DECHRAU PROSIECT

8. Ar ddechrau prosiect, bydd Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn yn cytuno:
- (1) ar gylch gwaith y prosiect, gan gynnwys yr allbwn arfaethedig;
 - (2) ar adegau adolygu priodol er mwyn i'r Comisiwn gael ymgynghori â Gweinidogion Cymru ar gynnydd y prosiect;
 - (3) ar amserlen gyffredinol ar gyfer y prosiect.
9. Ar ddechrau prosiect, bydd swyddogion Llywodraeth Cymru (gan gynnwys, oni chytunir i'r gwrthwyneb, arweinydd polisi enwebedig, cyfreithiwr ac economegydd) a bydd y Comisiwn yn cytuno ar raglen o gyfathrebu rheolaidd, gan gynnwys cyfarfodydd a fydd yn cael eu cynnal o leiaf bob chwarter yn ystod y cyfnod pan fo'r prosiect yn fyw.

YN YSTOD Y CYFNOD Y MAE'R PROSIECT AR WAITH

10. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn yn cynnal y rhaglen gyfathrebu y cytunwyd arni ar ddechrau'r prosiect, yn amodol ar unrhyw newidiadau y cytunwyd arnynt.
11. Bydd y Comisiwn yn cyfathrebu'n brydlon ac yn agored gyda'r swyddogion ynghylch cynnydd y prosiect. Bydd swyddogion hefyd yn cyfathrebu'n brydlon ac yn agored gyda'r Comisiwn ynghylch datblygiadau polisi ehangach a newidiadau mewn blaenoriaethau a allai effeithio ar weithredu, ar y ddealltwriaeth gilyddol y bydd cyfrinachedd gwybodaeth yn cael ei barchu (yn amodol ar unrhyw rwymedigaethau cyfreithiol perthnasol).
12. Bydd y Comisiwn yn dal i adolygu cynnydd y prosiect a gallai benderfynu, mewn trafodaeth gyda'r adran berthnasol, newid un neu fwy o elfennau'r prosiect neu i derfynu'r prosiect.
13. Mae'n bosibl na fydd Gweinidogion Cymru angen i'r Comisiwn roi'r gorau i weithio ar brosiect parhaus ond wrth benderfynu a ddylid, a sut y dylid, parhau â'r prosiect ar yr adegau adolygu, bydd y Comisiwn yn rhoi ystyriaeth lawn i farn Gweinidogion Cymru a phob ffactor perthnasol sy'n effeithio ar y rhagolygon ar gyfer gweithredu.

- (6) whether there is a Scottish or Northern Irish dimension to the project that would need the involvement of the Scottish and/or Northern Ireland Law Commissions.

OUTSET OF A PROJECT

8. At the outset of a project, the Welsh Ministers and the Commission will agree:
 - (1) the terms of reference for the project, including the proposed output;
 - (2) appropriate review points at which the Commission will consult with the Welsh Ministers on the progress of the project;
 - (3) the overall timescale for the project.
9. At the outset of a project, Welsh Government officials (to include, unless otherwise agreed, a nominated policy lead, a lawyer and an economist) and the Commission will agree a programme of regular communication, to include meetings which will normally be at least every quarter while the project is live.

DURING THE CURRENCY OF A PROJECT

10. Welsh Government officials and the Commission will maintain the programme of communication agreed at the outset of the project, subject to any agreed changes.
11. The Commission will communicate promptly and openly with the officials about the progress of the project. Officials will also communicate promptly and openly with the Commission about wider policy developments and changes in priorities that may affect implementation, on the mutual understanding that the confidentiality of information will be respected (subject to any applicable legal obligations).
12. The Commission will keep the progress of the project under review and may decide, in discussion with the relevant department, to change one or more elements of the project or to discontinue the project.
13. The Welsh Ministers may not require the Commission to stop working on an ongoing project but in deciding whether, and if so how, to continue with the project at the review points, the Commission will take full account of the Welsh Ministers' views and all relevant factors affecting the prospects for implementation.

14. Bydd y Comisiwn yn paratoi asesiadau o effaith (a fydd yn cydymffurfio â chanllawiau'r Llywodraeth ar asesiadau o effaith) o'r diwygiad arfaethedig i gyd-fynd ag adroddiad terfynol.
15. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn cynorthwyo'r Comisiwn i baratoi'r asesiad o effaith, gan gynnwys darparu gwybodaeth (pan ei bod ar gael) a rhoi sylwadau ar yr asesiad o effaith drafft. Pan fo modd, bydd cytundeb ar y cyd ar yr asesiad o effaith.
16. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn yn asesu unrhyw faterion cysylltiedig â chymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru a allai godi yn ystod y prosiect a dod â hwy i sylw'r parti arall cyn gynted ag y bo modd.

AR ÔL Y PROSIECT

17. Bydd Gweinidogion Cymru yn rhoi ymateb dros dro i adroddiad i'r Comisiwn cyn gynted ag y bo modd a chyn pen chwe mis ar ôl cyhoeddi'r adroddiad mewn unrhyw achos oni chytunwyd fel arall gyda'r Comisiwn.
18. Bydd Gweinidogion Cymru yn rhoi ymateb llawn i'r Comisiwn cyn gynted ag y bo modd ar ôl cyflwyno'r ymateb dros dro a chyn pen blwyddyn ar ôl cyhoeddi'r adroddiad mewn unrhyw achos oni chytunwyd fel arall gyda'r Comisiwn. Bydd yr ymateb yn egluro pa argymhellion y mae Gweinidogion Cymru yn eu derbyn, yn eu gwrthod neu'n bwriadu eu gweithredu ar ffurf wedi'i haddasu. Os yw'n berthnasol, bydd Gweinidogion Cymru hefyd yn darparu'r amserlen ar gyfer gweithredu.
19. Os yw Gweinidogion Cymru'n bwriadu gwrthod neu addasu unrhyw argymhellion arwyddocaol yn sylweddol, byddant yn rhoi cyfle i'r Comisiwn drafod a rhoi sylwadau am eu rhesymau yn gyntaf cyn gwneud eu penderfyniad terfynol.
20. Bydd Gweinidogion Cymru wedyn yn anfon eu hymateb terfynol i Gadeirydd y Comisiwn.
21. Os yw Gweinidogion Cymru yn bwriadu gweithredu argymhellion, bydd y Comisiwn a Llywodraeth Cymru yn cytuno ar ba gymorth ychwanegol (os o gwbl) y bydd y Comisiwn yn ei ddarparu i Lywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo gyda gweithredu a pha un a oes angen cyllid ychwanegol i'r diben hwn.

14. The Commission will prepare an impact assessment (which will comply with the government guidance on impact assessments) of the proposed reform to accompany a final report.
15. Welsh Government officials will assist the Commission in drawing up the impact assessment, including by providing information (where available) and by commenting on the impact assessment in draft. Where possible, the impact assessment will be jointly agreed.
16. Welsh Government officials and the Commission will assess any issues related to the legislative competence of the National Assembly for Wales that may arise during the project and bring them to the attention of the other party as soon as possible.

AFTER THE PROJECT

17. The Welsh Ministers will provide an interim response to a report to the Commission as soon as possible and in any event within six months of publication of the report unless otherwise agreed with the Commission.
18. The Welsh Ministers will provide a full response to the Commission as soon as possible after delivery of the interim response and in any event within one year of publication of the report unless otherwise agreed with the Commission. The response will set out which recommendations the Welsh Ministers accept, reject or intend to implement in modified form. If applicable, the Welsh Ministers will also provide the timescale for implementation.
19. If the Welsh Ministers are minded either to reject or substantially modify any significant recommendations, they will first give the Commission the opportunity to discuss and comment on their reasons before finalising the decision.
20. The Welsh Ministers will then send their final response to the Chairman of the Commission.
21. If the Welsh Ministers intend to implement recommendations, the Commission and the Welsh Government will agree what additional support (if any) the Commission will provide to Welsh Government to assist implementation and whether additional funding is necessary for this purpose.

Swyddogaeth Llywodraeth Cymru mewn prosiectau eraill i Ddiwygio'r Gyfraith

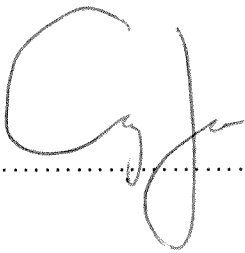
22. Gallai rhai prosiectau i ddiwygio'r gyfraith y mae'r Comisiwn yn ymdrin â hwy gynnwys materion o bwys datganoledig Cymru a materion o bwys heb eu datganoli (boed hwy'n effeithio ar Loegr yn unig neu ar Gymru a Lloegr). Mewn achosion o'r fath:

(1) mae'r protocol hwn (gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol) yn berthnasol mewn perthynas â'r rhan o brosiect y Comisiwn sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru yn yr un ffordd ag y mae'n berthnasol i brosiect sy'n ymwneud â materion datganoledig Cymru yn unig; a

(2) mae'r protocol rhwng yr Arglwydd Ganghellor a Chomisiwn y Gyfraith o dan adran 3B o Ddeddf Comisiwn y Gyfraith yn berthnasol i'r rhan sy'n ymwneud â materion heb eu datganoli.

The role of the Welsh Government in other Law Reform Projects

23. Some law reform projects undertaken by the Commission may cover both significant devolved Welsh matters and significant non-devolved matters (whether affecting England only or England and Wales). In such cases:
- (1) this protocol applies (with any necessary modifications) in relation to the part of the Commission's project that relates to Welsh devolved matters in the same way as it applies to a project relating only to Welsh devolved matters; and
 - (2) the protocol between the Lord Chancellor and the Law Commission under section 3B of the Law Commissions Act applies to the part relating to non-devolved matters.

Prif Weinidog Cymru, ar ran
Gweinidogion Cymru
First Minister of Wales, on behalf
of the Welsh Ministers

Cadeirydd Comisiwn y Gyfraith
ar gyfer Cymru a Lloegr
Chairman of the Law Commission
of England and Wales